

เทศน์เช้า วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

พระอาจารย์สงบ มนฺสฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ สัจธรรมเท่านั้นเป็นเครื่องพึ่งพาอาศัยในหัวใจของเรา สัจธรรมเท่านั้นที่เราแสวงหาๆ ความจริงใจ ที่เราอยู่ เราอยู่กับความจอมปลอม มันเป็นความจอมปลอมทั้งนั้นนะ เป็นสมมุติ สมมุติบัญญัติ สมมุติบัญญัติเป็นวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์พิสูจน์ได้ วิทยาศาสตร์พิสูจน์ได้นะ แต่ธรรมะพิสูจน์ยังไม่ได้ ถ้าธรรมะพิสูจน์ยังไม่ได้ ที่เราเกิดมา เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพ เป็นมนุษย์ที่มีคุณธรรม ถ้าเป็นมนุษย์ที่มีคุณธรรมเขาแสวงหาสัจจะความจริง สัจธรรมๆ สัจจะความจริงอันนี้อยู่ร่มเย็นเป็นสุขใจ ไม่มีสิ่งใดเผาผลาญในหัวใจนั้น

แต่ถ้าเกิดมาเป็นมนุษย์ จิตใจเป็นแค่มนุษย์ใจ แค่โลก มนุษย์ที่แสวงหาความสำเร็จทางโลก นั่นก็เป็นแค่เรื่องโลกๆ ใจ มนุษย์จิตใจที่ต่ำทราม เกิดมาจะเอาแต่ผลประโยชน์ของคนๆ จะเหยียบย่ำทำลายใครไปทั้งนั้นก็จะเอาแต่ผลประโยชน์ของคนใจ เป็นมนุษย์เหมือนกันนะ แต่มันอยู่ที่คุณภาพของมนุษย์ใจ คุณภาพของมนุษย์มาจากไหน คุณภาพของมนุษย์มาจากพันธุกรรมของจิตๆ เวนกรรมที่สร้างมาๆ นั้นนะ ถ้าเวรกรรมสร้างมานะ พระโพธิสัตว์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทศชาติ เกิดมาเพื่อเสียสละทั้งนั้น เกิดมาเพื่อเสียสละ เกิดมาเพื่อสร้างสมบารมีสร้างสมบารมี เขาจะทำลายขนาดไหน เขาทำลาย มันคู่เวรคู่กรรมกับเทวดาใจ

แต่สิ่งต่างๆ เทวดาทำลายๆ เทวดาตัดเวลาเขาทำลายของเขา เขาตั้งใจของเขา เขามีกิจกรรมของเขา เวลาเขาเกิดมา เกิดมาเป็นเทวดา เกิดมาก็ยังทำลายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เวลาเขาระลึกของเขาได้ เขาระลึกของเขาได้เพราะเขาทำฌานโลกีย์เหมือนกัน เวลาเทวดาได้ฌานสมาบัติ ระลึกได้ จะมาขอขมาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ มาขอขมาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรณีสูบไป

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ต่อไปในอนาคต เทวดาจะมาเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า

คำว่า “พระเจ้าเอกพุทธเจ้า” มันต้องมีบารมีมา มีการสร้างมา นี่พันธุกรรมของจิตๆ จิตที่มันสร้างสมบารมีมา นั่นนะจิตได้สำนึก มันคิดออกมาอย่างนั้นนะ จิตได้สำนึกมันก็เหมือนพลังงาน พลังงานในโลกนี้ใครมาใช้ประโยชน์ได้มากได้น้อยแค่ไหน คนที่ฉลาดหรือคนโง่เอาพลังงานนั้นมาใช้ เกิดเป็นมนุษย์ก็เหมือนกัน มีหัวใจเหมือนกัน แต่เรามาทำอะไรละ

แล้วถ้ามีสติปัญญา ที่เราแสวงหาสังฆธรรมๆ ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา แล้วด้วยกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ด้วยกิเลสมันปิดหัวใจ ธรรมะเป็นธรรมชาติ

ธรรมะเป็นธรรมชาติๆ มันเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง ชีวิตนี้ก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง กิเลสก็เป็นธรรมชาติ กิเลสมันก็เกิดดับในหัวใจทั้งนั้นนะ สังฆธรรมๆ นี่เป็นสังฆธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นเป็นสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทศนาว่าการมา พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ นั่นก็เป็นสมบัติของพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ คำว่า “สมบัติๆ” มันเป็นส่วนตน มันเป็นส่วนในหัวใจนั้น

นี่ก็เหมือนกัน ศึกษาธรรมๆ ธรรมะเป็นธรรมชาติ นี่เป็นบัญญัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถูกต้อง แต่ของเราละ ของเราอยู่ไหน เวลามันสุขมันทุกข์ มันสุขทุกข์ที่นี้นะ เวลามันสุขมันทุกข์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนามารื้อสัตว์ขันธ์สัตว์ ธรรมและวินัย ธรรมชาติ ธรรมและวินัยเป็นกรอบ เป็นกรอบที่เราพยายามประพฤติปฏิบัติมีการกระทำให้อยู่ในกรอบนั้น อย่าให้มันแกร่งกว่าครู เก่งกว่าอาจารย์ เก่งกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ออกนอกกรอบนั้น

ถ้าออกนอกกรอบนั้นนะ ออกนอกกรอบนั้นนะธรรมะเป็นธรรมชาติ แต่ความจริงๆ เป็นความจริงของเราละ ถ้าความจริงๆ มีการกระทำที่นี้นะ ความโลภ ความโกรธ ความหลง เห็นไหม ความโลภ ความโกรธ ความหลงมันเกิดจากไหน แล้วด้วยความโลภ โลภมากอยากใหญ่ ทำไปโดยเหยียบย่ำเขาไปทั่ว แต่ถ้ามันเป็นสังฆธรรมๆ นะ มันเป็นวาสนาของคนนะ ทำอย่างไรมันก็ได้ ทำอย่างไรมันก็เป็น ทำอย่างไรก็เป็น

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเรามาทำบุญกุศลของเรา ระดับของท่าน ระดับของท่านนี่ของง่ายๆ นะ ของง่ายๆ คือสิ่งที่เป็นวัตถุทานที่เราหามาด้วยพลังงานของเรา ด้วยหน้าที่การงานของเรา

ด้วยการแสวงหาของเรา แต่ด้วยหัวใจที่มันอยากเสียดสละ อยากจะทำทานๆ ใจ นี้เราว่าของง่ายๆ ของง่ายๆ คนที่มีกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันทำไม่ได้ นี่ของง่ายๆ ระดับของทาน

ระดับของทานเพราะเราเสียดสละนั้นความตระหนี่ถี่เหนียว ความตระหนี่ถี่เหนียวมัน สะเทือนหัวใจใจ มันสะเทือนหัวใจ นี่ระดับของทาน ทำบุญกุศล คำว่า “บุญกุศล” แล้วเวลา ทำบุญกุศลแล้วเพื่ออะไรละ ทำบุญกุศลมาเพื่อให้จิตใจแข็งแรงใจ จิตใจแข็งแรงๆ ถ้าจิตใจ แข็งแรงแล้ว ตัวตนของเรา เราก็อยากแสวงหาความจริงๆ ของเราใจ ถ้าความจริงของเรามันคือ อะไรละ

ร่างกายนี้มันชราภาพไปทั้งนั้นนะ ชีวิตเรามีการพลัดพรากเป็นที่สุด นี่สมมุติใจ เราอยู่ใน วงของสมมุติใจ แต่เวลาเกิดใหม่ๆ ดอกไม้แรกแย้ม โอ๊ย! มันสดชื่นดิงามไปทั้งนั้นนะ นี่ก็ เหมือนกัน เวลาเกิดมา เด็กๆ มันก็มีความสุขของมันนะ เวลาโตขึ้นมาจะ แผลงมันจะมาผสม เกสรแล้วละ นี่ก็เหมือนกัน พอโตขึ้นมาๆ เราจะรักษาดอกไม้ รักษาพันธุ์พืชของเราให้มันคงทน ไปอย่างไร มันต้องหลุดจากขั้วแน่นอน มันชราภาพไปแน่นอน นี่ใจ สมมุติบัญญัติๆ ใจ แต่เวลา เกิดเป็นมนุษย์มีค่ามากๆ เพราะผลของวิญญูะๆ นะ

จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวิญญูะไม่มีต้นไม่มีปลาย ต้องเกิดแน่นอน แต่การเกิด คุณิ เกิดเป็น มนุษย์ว่ามันทุกข์มันยาก ทุกข์ยากใหม่ ทุกข์ยากแน่นอน ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง คุณ สัตว์สี่ นรกเวจสิ เทวดา อินทร์ พรหมสิ แล้วมันไม่มีอะไรใหม่ เราไม่เคยเป็นอะไรใหม่ วาระที่มันเป็น มันแน่นอน ถ้าเราไม่เป็น เราไม่กลัวผี เวลาระลึกถึงผีนี้กลัวเลย ระลึกถึงเทวดานี้ก็ได้นึกถึง นิพพานไม่ได้ ว่างๆ อยากรู้ก็ไม่มี เพราะมันไม่เคยจับไว้ในหัวใจ ไม่มี จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดใน วิญญูะ มันไปตามอะไร ตามการกระทำของเราใจนี้ใจ นี้ใจ ทำบุญทำกุศลนี้ใจ

ถ้าเราไม่ได้ทำผิด เราก็ไม่โดนเจ้าหน้าที่ตำรวจเขาเอาไปตรวจสอบ ถ้าเราไม่ได้ทำผิด จิตใจก็เหมือนกัน ถ้าเราไม่ได้ทำชั่ว มันไม่ฝังในใจหรอก ถ้ามันทำคุณงามความดีๆ เห็นไหม วัน พ้อแห่งชาติๆ เขาหาพ่อตัวอย่างนะ พ่อตัวอย่าง แม่ตัวอย่างนั้นนะ เพราะอะไร เพราะเขาเลี้ยงดู ลูกเขา เขาดูแลครอบครัวของเขา พ่อตัวอย่าง แม่ตัวอย่างเขาเสาะแสวงหาหามา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตใจที่มันทำคุณงามความดีๆ ใจ กรรมคือการกระทำ บอกว่ากรรม ให้ผลๆ

กรรมที่เราทำมา ก็กรรมของเรานี้แหละ ไม่มีกรรมของใครทั้งสิ้น แต่มันทำมาแล้วเราไม่รู้ ว่าทำมาเมื่อไหร่ไง พอทำมาแล้วทำไมมันคิดอย่างนี้ล่ะ ทำไมเป็นอย่างนี้ล่ะ ถ้าเป็นอย่างนี้แล้ว เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนา ศีลธรรมมันก็มากรองตรงนี้ไง คน จะคิดจะชั่วต้องเอาศีลเอาธรรมนี้เป็นเครื่องตัดสิน เราจะเอาดีเอาชั่ว เอาแต่อารมณ์ความรู้สึกของเราตัดสินไม่ได้

นี่ไง ไ้มันนอกกรอบ ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง เอาธรรมวินัยมา ตัดสิน มาคอยกรองความรู้สึกนึกคิดของเรา ถ้ากรองความรู้สึกนึกคิดของเรา เราทำให้มันเป็น ความจริงของเราขึ้นมา เป็นจริงขึ้นมา ถ้าเราทำศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าเป็นสมาธิ สมาธิมันเกิดที่ ไหน สมาธิมันเกิดในตำราหรือ สมาธิมันเกิดในหนังสือไซ้ใหม่ สมาธิมันเกิดจากอาจารย์สอนได้ ด้วยหรือ

สมาธิมันเกิดจากจิตของเราต่างหาก จิตของเราที่มันฟุ้งมันซ่าน ที่มันทุกขมันยากอยู่นี้ สมาธิมันเกิดจากจิต ไม่มีเกิดจากที่อื่น ถ้ามันเกิดจากจิต แล้วจิตอยู่ไหนล่ะ หัวใจเราอยู่ที่ไหน ถ้า หัวใจเราอยู่ที่ไหน เห็นไหม เรามาวัดมาวา มาฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อเหตุนี้ไง ธรรมะขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน แต่การกระทำนั้นก็ทำให้หัวใจนี้ สูงขึ้นหรือต่ำลง การกระทำที่สูงขึ้นหรือต่ำลง ระดับของท่านก็ระดับของท่าน ถ้าระดับของเรา เราอยากศึกษา เพราะธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศีล สมาธิ ปัญญา ปัญญา โลกียปัญญา โลกุตตรปัญญา สุตมยปัญญา ภวานามยปัญญา

ปัญญาโลกๆ ปัญญาวิชาชีพ คนที่ฉลาด คนที่มีไหวพริบเขาทำสิ่งใดประสบความสำเร็จ ของเขา เขามีบุญกุศลของเขา คนที่ฉลาด คนที่มีไหวพริบ แต่ทำสิ่งแล้วขาดตกบกพร่อง อำนาจ วาสนาของเขามันไม่สมบูรณ์ของเขา นั่นมันเป็นเรื่องของโลกไซ้ใหม่ แต่คนที่มีสามัญสำนึก นึก ถึงชีวิตของเรา นึกถึงตัวของเรานึกถึงว่าเราเกิดมาจากไหนๆ

วิทยาศาสตร์ก็ว่าเกิดมาจากท้องพ่อแม่ แต่ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ เจ้า เกิดมาจากกรรมของเราทั้งสิ้น เกิดจากการกระทำของเรานี้แหละ เพราะเรามีเวรมีกรรมของ เรา กรรมของเรากับพ่อแม่เป็นสายบุญสายกรรมขึ้นมา เราถึงมาเกิดร่วมกัน พอเกิดร่วมกัน อภิชาติบุตร บุตรที่ดีกว่าพ่อกว่าแม่ บุตรที่ส่งเสริมพ่อแม่ให้ตั้งงามขึ้นมา นี่บุตรที่ทำให้พ่อแม่

หลวงตาท่านสอน ลูกหลานๆ มันจะลากไปไหน ลากไปคุก ลากไปตะราง เพราะมันคิดคุก คิดตะราง เราต้องไปเยี่ยมไปดูแลมันไง นี่ลูกมันลากไปๆ นี่ไง กรรมของสัตว์ กรรมของสัตว์ที่ มันเกิดขึ้นมาไง กรรมคือการกระทำ เพราะทำมาร่วมกันไง พอทำมาร่วมกัน ทำมาภพชาติได้ก็ แล้วแต่ แล้วแต่จิตดวงนั้น ปฏิสนธิวิญญูณ ปฏิสนธิวิญญูณจุติในไข่ ในครรภ์ ในน้ำคร่ำ ใน โอบปาดิกะ กำเนิด ๔

เขาบอกไม่ใช่ เกิดในหลอดแก้ว เดี่ยวนี้ไปทำกิฟต์ เกิดในหลอดแก้ว

หลอดแก้วมันก็ไปยึดในมดลูกนั่นแหละ ตอนนี่เขากำลังวิจัยทำมดลูกเทียมนะ มดลูก เทียมเขาทำแล้วเขาจะเอาสิ่งมีชีวิตไปเลี้ยง นี่เขาทำของเขาไป สิ่งนี้มันเป็นวิทยาศาสตร์ๆ ใจ แต่ มันมีกรรม กรรมคือการกระทำอันนี้ไง

แต่ถ้ากรรมคือการกระทำอันนี้ ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา ธรรมะเป็นธรรมชาติมันก็เป็นทฤษฎี เป็นสัจจะ เป็นสาธารณะ แต่เราจะพิสูจน์ ห้อยทดลองในใจของเรา นี่เราหายใจเข้านี่ก็ พุท หายใจออกนี่ก็โธ

ใครทำงานวิจัยสิ่งใดก็แล้วแต่ เขาต้องมีข้อมูลของเขา เขาต้องมีสถานที่ทำงานของเขา เรา จะพิสูจน์ชีวิตของเรา เราต้องการพัฒนาชีวิตของเรา พันธุกรรมของจิตๆ เราจะเปลี่ยนแปลงมัน เปลี่ยนแปลงจากที่มันพุ่งชาน เปลี่ยนแปลงจากที่มันควบคุมไม่ได้ เปลี่ยนแปลงในแบบที่มันมี ความเหนือกว่า มันชักนำให้เราอยู่ในอาณัติของมัน มันหลอก มันล่อ มันลวง มันปลิ้นมันปล้อน เชื้อ เชื้อไปหมดเลยถ้ากุคิด ถ้าเราคิดมันดีไปหมดเลย เชื้อ

ฉะนั้น มีสติปัญญาขยับขยับมัน ขยับขยับมันนี่คือปัญญาอบรมสมาธิ แต่ถ้ามันขยับขยับมาด้วยคำ บริกรรม มันทำไม่ได้ ให้บริกรรม บริกรรมไว้ บริกรรมไว้ไม่ให้มันไปคิดตามที่กิเลสมันควบคุม กิเลสมันปลิ้นปล้อน เราพยายามทำให้เป็นอิสระขึ้นมา อิสระในพุทธานุสติไง หายใจเข้านี่ก็พุท หายใจออกนี่ก็โธ กอดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้ใจ นี่กรรมฐาน ๔๐ ห้อง พุทธานุสติ สติและจิตของเรา เราระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราอยู่กับองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า มันปลอดภัยไง ถ้าอยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันปลอดภัย แต่มัน ทำไม่ได้ มันคิดมันดั้น มันแก่ง มันเลิศ มันว่ามันมีปัญหา พุทโธๆ มันจี๊ดจี๊ด พุทโธๆ มันไม่มี ประโยชน์

เราอยู่กับพ่ออยู่กับแม่ อยู่กับศาสดาของเรา มันไม่มีประโยชน์ตรงไหน

เวลาคนจะแก่งกล้าสามารถขนาดไหนนะ เวลามันโดนตำรวจจับ เวลามันตกทุกข์ได้ยากนะ มันคิดถึงพ่อแม่มันก่อน มันระลึกถึงพ่อแม่มันทันทีเลย ถ้ามีพ่อแม่คุ้มครอง พ่อแม่ดูแล มันจะปลอดภัยไง เพราะอหังการ เพราะทำของเราเองไง มันถึงต้องมาติดคุกติดตารางอยู่นี่ไง มันต้องมาเจ็บไข้ได้ป่วย มาทุกข์ยากอยู่นี่ไง

นี่ก็เหมือนกัน จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันไม่มีใครดูแลมันไง เวลาระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ระลึกถึงศาสดาของเราไง อยู่กับพุทธโรมันปลอดภัย แล้วเวลามันสงบเข้ามา โอ้โฮ! พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารณามารือสัตว์ขนสัตว์ รือสัตว์ขนสัตว์คือรือจิต วิญญาณของสัตว์โลก จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะที่ไม่มีต้นและไม่มีปลาย แล้วไม่สามารถช่วยตัวเองได้ ไม่สามารถระลึกถึงตนเองได้ แล้วเราพยายามเชื่อครูบาอาจารย์ของเรา เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พยายามระลึกถึงท่าน อยู่กับท่าน พุทโธๆ ระลึกถึงคำบริกรรม คือเราก็คิดนั่นแหละ แต่พอกิดไปๆ คิดไปโดยศรัทธา คิดไปโดยวาสนา คิดไปโดยความเพียร คิดจนมันเป็นตัวมันเองมันคิดไม่ได้ มันคิดไม่ได้ ตัวมันเองเป็นพุทธะเสียเอง ถ้าเป็นพุทธะเสียเอง นี่ผู้รู้ที่เราไม่เคยรู้ไม่เคยเห็นนี่ไง ทั้งๆ ที่อยู่กับเราที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารณามา พยายามคัดกรอง พยายามพัฒนานี้แหละ แต่เราพัฒนาไม่ได้เพราะนี่เป็นกรรม

เราจะอยู่กับกิเลส เราจะอยู่กับความหยาบ อยู่กับความคิด แล้วก็บอกว่าประชาธิปไตยๆ

มันจะตาย ไม่ใช่ตาย มันตาย ประชาธิปไตยตาย มันตายแน่นอน แต่ถ้าเป็นกรรมๆ นะ มันเหนือโลก

โลกก็ต้องหมุนไป เราเกิดกับโลกนะ เราเกิดมามีพ่อแม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้รู้จักกตัญญูกตเวทิตคนที่มีความกับเรา คนที่มีคุณ เห็นไหม พ่อแม่ให้ชีวิตนี้มา ครูบาอาจารย์ พ่อแม่ครูจารย์ ให้ทั้งชีวิต ให้ทั้งอาหาร ให้ทั้งปัญญา ให้ทั้งสติ ให้ทั้งการขึ้นมา

พ่อแม่ก็เลี้ยงได้แต่ร่างกายเท่านั้นนะ จิตใจเลี้ยงไม่ได้หรอก จิตใจของเรา เห็นไหม เพราะมันมีเวรมีกรรมกันนี่ไง มันเกิดทิฏฐิมานะต่อกันไง มันเกิดการขัดแย้งกันไง มันไม่ใช่ขัดแย้งแต่ปัจจุบันนี้ไง มันขัดแย้งกันมาแต่ไหนก็ไม่ว่าไร แต่เวลาในปัจจุบันนี้ต้องมาใช้เวรใช้กรรมเพราะ

เป็นพ่อเป็นแม่เป็นลูกกันไง มันจะเอาสิ่งใดก็ต้องให้มันไปไง แต่ถ้าเป็นคนอื่น ไม่ให้ ไปฟ้องศาลเอา มันว่านะ แต่ถ้าเป็นลูกนะ เท่าไรก็ต้องควักให้มัน เท่าไรก็ต้องควักให้มันไปไง นี่ไง แต่มันก็เป็นภาระของเรา เราต้องดูแลรักษาทั้งนั้นนะ นี่พูดถึงผลของวิญญูะๆ ใจ

นี่พูดถึงว่าถ้าเรายังไม่รู้จักหัวใจของเราใจ เรายังไม่รู้จักจิตของเรา เราจะไปแก้ที่ไหนใจ มันก็อวิชา อวิชาคือความไม่รู้ตัวเอง ไม่รู้จักจิตของตัวเอง ต้องเกิด มีอวิชาพาเกิด อวิชาตัวนั้นพาจิตดวงนี้เกิด

แล้วเวลามีสติมีปัญญาขึ้นมา มีวิชา มีความรู้ รู้เท่าทัน พอรู้เท่าทันนะ จิตสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา ภาวนามยปัญญาเท่านั้นที่จะปลดปล่อยสังโยชน์ความร้อยรัดของกิเลส เปลือกที่มันครอบคลุมหัวใจอันนี้ไม่มีใครสามารถทำให้ได้ แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนามารื้อสัตว์ชนสัตว์ก็เป็นคนแค่ชี้ทาง เป็นคนบอก เป็นแบบอย่าง เห็นไหม เวลาปฏิบัติให้ปฏิบัติตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ภิกษุทั้งหลาย ถ้าพวกเธอโคณโลกธรรม ๘ รุนแรง คือโคณตณินนินทา โคนทำร้าย เธออย่าเสียใจ ให้ระลึกถึงเรา เพราะเราโคณมากกว่าเธอ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโคณโลกธรรม ๘ ทำลายมหาศาล ท่านมีฤทธิ์ด้วยนะ แต่การทำแบบนั้น ทั้งๆ ที่เขาทำลาย แต่ถ้ามีฤทธิ์มันก็เท่ากับไปทำลายเขาซะใหม่ มันเป็นฤทธิ์เป็นเดช มันไม่ใช่ธรรมใจ แต่ท่านมีความเมตตาเท่านั้น มีแต่ความเมตตาพยายามจะให้คนหูตาสว่าง ให้คนมีความเข้าใจได้ ให้คนมีปัญญาขึ้นมาได้ ถ้ามีปัญญาขึ้นมามันจะไปเป็นประโยชน์กับคนคนนั้น

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แล้วถ้ามันเกิดขึ้นมา ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคตในใจของเรานะ นี่พูดถึงว่าธรรม ถ้าหัวใจมันสูงส่งหัวใจมันขึ้นไปได้ มันจะเป็นไปอย่างนั้น ถ้าหัวใจเราไม่สูงส่ง ไม่เป็นจริง มันก็ไม่ใช่จริงหัวใจเราทั้งนั้น หัวใจเราเท่านั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนามารื้อสัตว์ชนสัตว์นะ ปรารถนามารื้อสัตว์ชนสัตว์แล้ววางธรรมวินัยนี้ไว้ เราบริษัท ๔ เป็นเจ้าของศาสนา ชาวพุทธเป็นเจ้าของศาสนา แล้วเราพยายามจะทำขึ้นมาให้เป็นสัจจะเป็นความจริงของเรา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดกับพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ “เธอจงให้
สมควรแก่เวลาของเธอเถิด”

นี่ก็เหมือนกัน ให้มันเป็นสัจจะความจริงในใจของเราเถิด ถ้าเราทำได้ เราจะไม่สงสัยสิ่ง
ใดๆ เลย เพราะความสงสัยนั้นคือกิเลส ถ้ายังมีความสงสัยอยู่ เกิด

หมดความสงสัย หมดสิ่งใดๆ ในหัวใจทั้งสิ้น นั่นวิมุตติสุข เอวัง